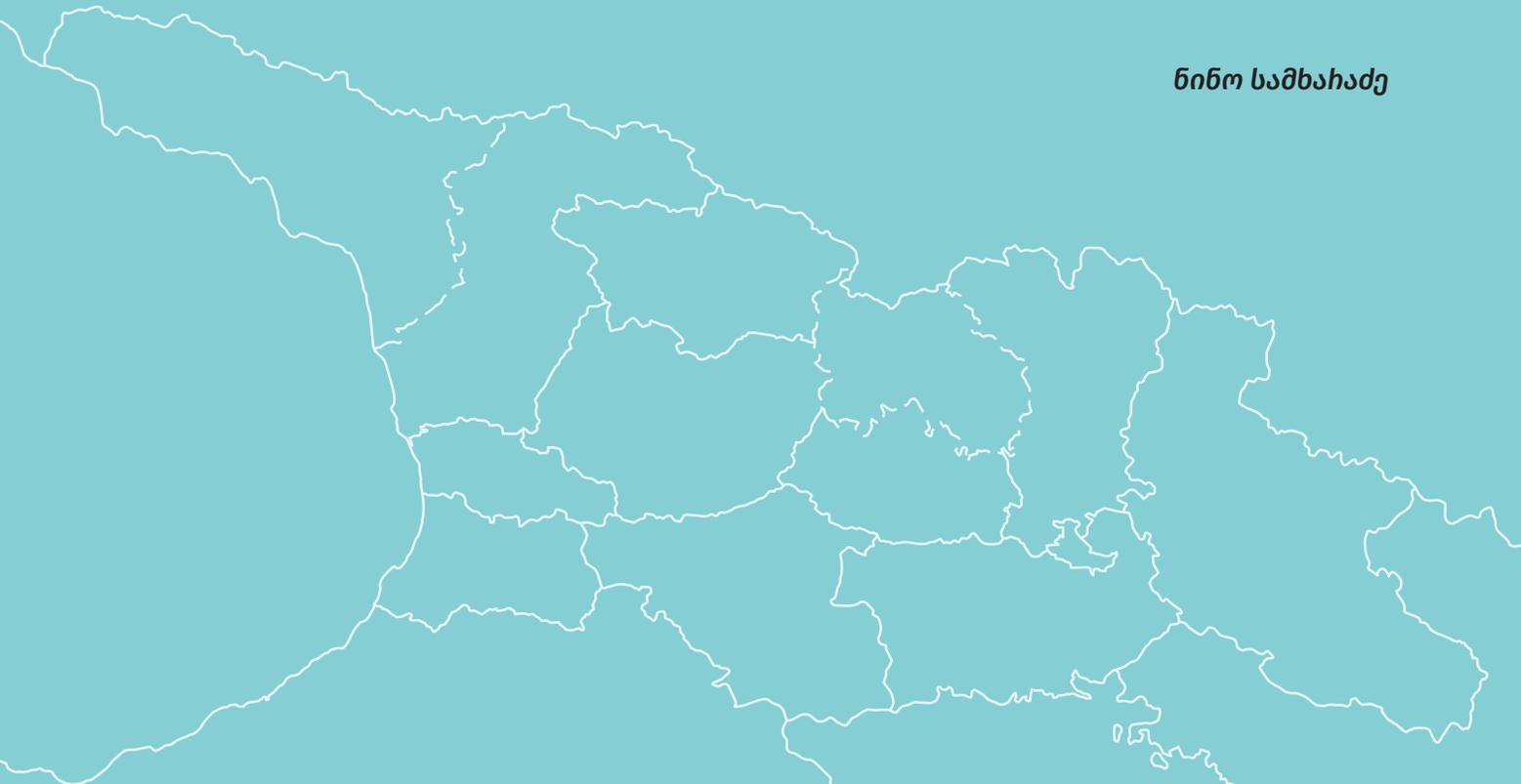

პოლიტიკა ყოვანების აღმართობის:

*ხაგომ ახის მნიშვნელოვანი
დემოკრატიული გახლვევა ხეგონებში?*

ნინო სამხაიძე

Supported by

Federal Foreign Office

CIVIL
SOCIETY
COOPERATION

პოლიტიკის ნარკვევი გამოცემა #62 | იანვარი 2025

საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი (GIP) არის არაკომერციული, არაპარტიული, კვლევითი და ანალიტიკური ორგანიზაცია. GIP ცდილობს საქართველოში დემოკრატიული ინსტიტუტების ორგანიზაციული საფუძვლების გაძლიერებას და ეფექტური მმართველობის პრინციპების განვითარებას პოლიტიკური კვლევისა და ადვოკატირების გზით. ის ასევე ხელს უწყობს საზოგადოების მონაწილეობას სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობის და დემოკრატიის განვითარების პროცესებში. ორგანიზაციის მიზანია, გახდეს კვლევებისა და პოლიტიკური ინოვაციების წამყვანი ცენტრი საქართველოსა და შავი ზღვის რეგიონში. ამ მიზნის მისაღწევად GIP ატარებს შესაბამის სიღრმისეულ კვლევებს, ვრცელ საინფორმაციო სამუშაოს ფართო საზოგადოებასთან და ხელს უწყობს თამამ ინოვაციებს პოლიტიკურ დისკურსსა და პოლიტიკურ მსჯელობაში.

წინამდებარე პუბლიკაცია მომზადდა ბეჩინში Institut für Europäische Politik (IEP)-თან თანამშრომლობით, პიოქტის „საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოება ევროკავშირში ინტეგრაციისთვის GEO4EU“ ფაზგებში, რომელიც მხარდაჭერილია გეიმანიის ფედერალური საგარეო უწყების მიერ აღმოსავლეთ პაჩნიოხოების ქვეყნებისა და ხუსეთისათვის, სამოქალაქო საზოგადოების თანამშრომლობის პროგრამის მეშვეობით. მოცემული პუბლიკაციის შინაარსი წახმოდგენს მხოლოდ ავტორის პასუხისმგებლობას და აჩავითაქ შემთხვევაში აქ უნდა იქნას იმგვარად გაგებუდი, რომ ასახავს საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტისა და დონორების შეხედულებებს.

დოკუმენტის ციტირების წესი:

წინო სამხარაძე, „პოლიტიკა ყოველთვის ადგილობრივია: რატომ არის მნიშვნელოვანი დემოკრატიული გარღვევა რეგიონებში?“, პოლიტიკის ნარკვევი #62, საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი, იანვარი 2025.

ავტორის შესახებ:

წინო სამხარაძე არის საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტის პოლიტიკის ანალიტიკოსი.

© საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი, 2025

საქართველო, თბილისი 0107, ალექსანდრე პუშკინის ქუჩა 13

ტელ: +995 595 045 144

ელ. ფოსტა: info@gip.ge

www.gip.ge

მოკლე შინაარსი

საქართველოს 2024 წლის საპარლამენტო არჩევნები მიჩნეული იყო რეფერენდუმად, რომელსაც უნდა ეჩვენებინა ქართული საზოგადოების ეგზისტენციური არჩევანი ქვეყნის ევროპული მომავლის და ევროინტეგრაციის შესახებ, რაც „ქართული ოცნების“ მმართველობის მესამე ვადის განმავლობაში აჩქარებული დემოკრატიული უკუსვლის პირობებში, გარდაუვალი საფრთხის წინაშე დადგა. არჩევნებში, ცესკოს მონაცემების მიხედვით, „ქართულმა ოცნებამ“ ოფიციალური 54%-იანი გამარჯვება დააფიქსირა. ხოლო არჩევნებიდან ერთი თვის შემდეგ, ოცნების პრემიერ მინისტრმა ირაკლი კობახიძემ საჯაროდ გამოაცხადა პარტიის გადაწყვეტილების შესახებ, მოხსნას დღის წესრიგიდან განვრების მოლაპარაკებებზე მუშაობა. საზოგადოება მოვლენათა ამგვარ განვითარებაზე მკვეთრ რეაქციას აფიქსირებს: არჩევნებამდე ერთ-ერთი საყურადღებო ნიშნული იყო პარტიის მიერ „უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ“ წინააღმდეგობრივი კანონის მიღება მასობრივი სახალხო პროტესტის ფონზე. საპროტესტო ტალღებმა „ქართული ოცნების“ ანტიდემოკრატიული სვლა ვერ შეაჩერა. მიუხედავად იმისა, რომ ქუჩაში უკვე რამდენიმე კვირაა, უწყვეტი პროტესტი მიმდინარეობს, ქართული ოცნება მიზანმიმართულად ცდილობს, გააძლიეროს ძალაუფლება ნებისმიერ ფასად.

მართალია, ამ თვალსაზრისით საპარლამენტო არჩევნები ფუნდამენტური მნიშვნელობის იყო (Zurabishvili 2024a) და იმის გათვალისწინებით, რომ ახალი არჩევნების მოთხოვნა საზოგადოების ერთ-ერთ დაკვეთას შორისაა, ცალსახად მნიშვნელოვანია პოლიტიკური პარტიების მიმართ, რაც შეიძლება, ფართო ნდობის შექმნა საზოგადოების საყოველთაო კონსოლიდაციისთვის. მიიჩნევა, რომ ტრადიციულად საქართველოში პოლიტიკა, ძირითადად, ცენტრში კეთდება, თუმცა მოსახლეობის 70%-ზე მეტი რეგიონებში რეგისტრირებული მოქალაქეები არიან, რომლებმაც ხმა თბილისს მიღმა უნდა მისცენ. ამიტომ, პოლიტიკურ პარტიებს სჭირდებათ კიდევ უფრო ძლიერი და ეფექტიანი მუშაობის ჩატარება რეგიონებში ქვეყნის დემოკრატიის და ევროპული მომავლის გადარჩენისთვის. შესაბამისად, წარმოდგენილი პოლიტიკის ნარკვევი, დემოგრაფიული და ანალიტიკური მასალის დამუშავებისა და ექსპერტული ინტერვიუების მიგნებებზე დაფუძნებით, პირველ ნაწილში რეგიონებში პოლიტიკური ქცევის ძირითად მახასიათებლებს ეხება, შემდგომ, გამოკვეთს სამ საკვანძო მიმართულებას რეგიონული მუშაობისთვის, რაც გაანალიზებულია ფორმულის „როგორ, ვინ და რის შესახებ“ სახით. ნარკვევის ბოლოს, წარმოდგენილია შესაბამისი რეკომენდაციები პოლიტიკური პარტიებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: პარტიები რეგიონებში; არჩევნები რეგიონებში; პოლიტიკა რეგიონებში; 2024 წლის არჩევნები; 2025 წლის არჩევნები

შესავალი

პოლიტიკური და საზოგადოებრივი კრიზისი, რომელიც, ბოლო თვეების განმავლობაში, მმართველმა „ქართულმა ოცნებამ“ საკუთარ მოქალაქეებს ანტიდემოკრატიული კანონების, ევროინტეგრაციის საბოტაჟის და მომძლავრებული ძალადობის კასკადის სახით შესთავაზა, საქართველოს შიდადემოკრატიულ განვითარებას და ქვეყნის ევროპულ მომავალს უპრეცედენტო და გარდაუვალი საფრთხეების წინაშე აყენებს. შესაბამისად, ქვეყანა უახლეს ისტორიაში ერთ-ერთი ყველაზე გადამწყვეტი და კონტროლერსული არჩევნების შემდეგ იბრძვის ქვეყნის ჯანსაღი ევროპული მომავლის გადარჩენისთვის. ამ პროცესში საზოგადოების, რაც შეიძლება, ფართო და ძლიერი მობილიზებაა საჭირო მთელი ქვეყნის მასშტაბით, რეგიონების ჩათვლით, განსაკუთრებით, იმის გათვალისწინებით, რომ მოსახლეობის 70%-ზე მეტი ოფიციალურად თბილისს მიღმაა რეგისტრირებული.

პრო-ევროპული ოპოზიციური პარტიების მხრიდან რეგიონული მუშაობის მნიშვნელობა იზრდება: იმ ფონზე, რომ ისინი ქვეყნის მასშტაბით მნიშვნელოვან სახალხო ნდობას ვერ იმსახურებენ, საბოლოოდ, სწორედ პარტიები უნდა იყვნენ საზოგადოებრივი მობილიზების მთავარი ობიექტები. საქართველოს ევროპული მომავლის გადასარჩენად, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პოლიტიკური პარტიების გასული წლებისგან განსხვავებული, ინტენსიური, შინაარსიანი და, რაც შეიძლება, ზუსტი მუშაობა მოსახლეობასთან თბილისს მიღმა. ამის დასაგეგმად, კი, საჭიროა დისკუსია, თუ როგორია მოცემულ კონტექსტში რეგიონებში მცხოვრები მოსახლეობის ინტერესები, შეხედულებები და გამოწვევები, და რა მნიშვნელოვანი განზომილებები უნდა გაითვალისწინონ პოლიტიკურმა პარტიებმა თავიანთი რეგიონული მუშაობის დასაგეგმად.

საქართველოს რეგიონები და ქართული პოლიტიკა: რამდენად დიდია დაშორება?

ათწლეულების განმავლობაში, საქართველოს ევროინტეგრაციის მიმართ სახალხო მხარდაჭერა საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფებში სტაბილურად მაღალია - 70%, 81% და 63% შესაბამისად დედაქალაქში, რეგიონების ურბანულ და აგრარულ არეებში 2024 წლის გაზაფხულის მონაცემებით (დიაგრამა 1). მაშინ, როცა ქართულმა ოცნებამ ააჩქარა დემოკრატიული უკუსვლა და შედეგად, ფაქტობრივად, შეაჩერა ქვეყნის ევროინტეგრაცია, ოპოზიციური ფლანგი რჩება იმ პოლიტიკურ სუბიექტად, რომელმაც უნდა შესთავაზოს საზოგადოებას ერთგვარი ბალანსი ოცნების ანტი-ევროპული დევიაციის საპირწონედ. საქართველოს პრეზიდენტმა სალომე ზურაბიშვილმა 26 მაისის დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილ სიტყვაში გააჟღერა ქართული ქარტიის შექმნის ინიციატივა, რომლის მიხედვითაც „თუ ხალხი ქართული ქარტიის ხელმომწერ პარტიას მისცემს ხმას, ის ავტომატურად ხმას მისცემს საქართველოს ევროპულ მომავალს“ (Zurabishvili 2024b).

დიაგრამა 1:

საქართველოს ევროკავშირის წევრობის მხარდაჭერა დასახლების ტიპის მიხედვით, აპრილ-მაისი, 2024

EUSUPP: რამდენად უჭერთ მხარს საქართველოს გაწევრიანებას ევროკავშირში?
x SETTYPE: დასახლების ტიპი (%)

წყარო:

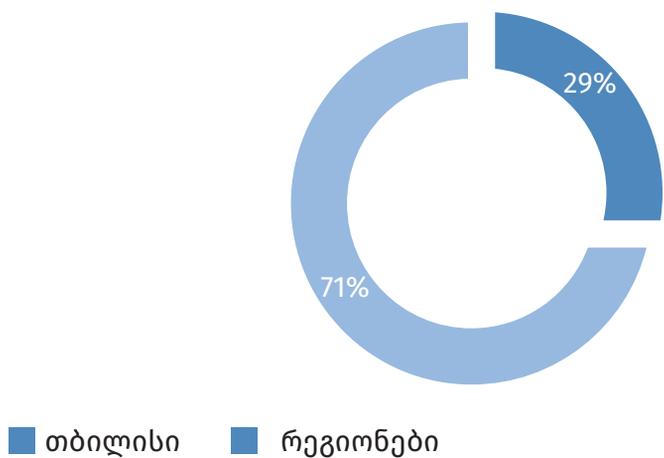
კავკასიის ბარომეტრი, ხედმისაწვდომია: <https://caucasusbarometer.org/ge/cb2024ge/EUSUPP-by-SETTYPE/>

- საერთოდ არ ვუჭერ მხარს
- უფრო არ ვუჭერ მხარს, ვიდრე ვუჭერ
- ნაწილობრივ ვუჭერ მხარს, ნაწილობრივ - არა
- უფრო ვუჭერ მხარს, ვიდრე არ ვუჭერ
- სრულად ვუჭერ მხარს
- არ ვიცი/უარი პასუხზე

ფართოდ გავრცელებული მოსაზრების თანახმად, საქართველოში ძირითადი პოლიტიკური პროცესები ცენტრში მიმდინარეობს და პოლიტიკური პარტიების მთავარი ფოკუსიც ცენტრზე - ჩვენს შემთხვევაში, დედაქალაქზეა ორიენტირებული (შამუგია 2023). ამ არასახარბიელო ტენდენციაზე მიუთითებს რამდენიმე პრაქტიკული ინდიკატორი პოლიტიკური პარტიების პრაქტიკული საქმიანობიდან. ეს მაშინ, როცა მოსახლეობის 71%-ს საქართველოს რეგიონებში - საქალაქო თუ სასოფლო დასახლებებში ცხოვრობს (დიაგრამა 2). მიუხედავად იმისა, რომ რეგიონებში მცხოვრები მოსახლეობის უმეტესობა თბილისში საქმიანობს - სწავლობს, დროებით სამუშაოს ან დედაქალაქში საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებას ეძებს, მათი გამოწვევები, დიდწილად, სპეციფიკურია და მხოლოდ თბილისში დამუშავებულ პოლიტიკურ ლოზუნგებს ან შეთავაზებებს არ ერგება. იმ ფონზე, რომ თბილისს მიღმა ოფიციალურად რეგისტრირებულ მოქალაქეთა წილი საკმაოდ დიდია, მათზე ორიენტირებას და ნდობის მშენებლობის ბევრად უფრო სიღრმისეულ კამპანიებს, შესაძლოა, დემოკრატიის გადარჩენისთვის ჰქონდეს იმაზე მეტი მნიშვნელობა, ვიდრე პარტიები აქამდე ანიჭებდნენ.

დიაგრამა 2:

საქართველოს მოსახლეობა თბილისსა და რეგიონებში

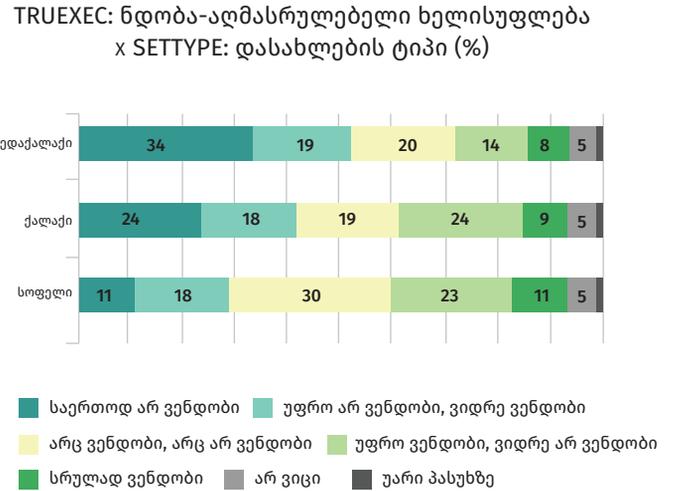
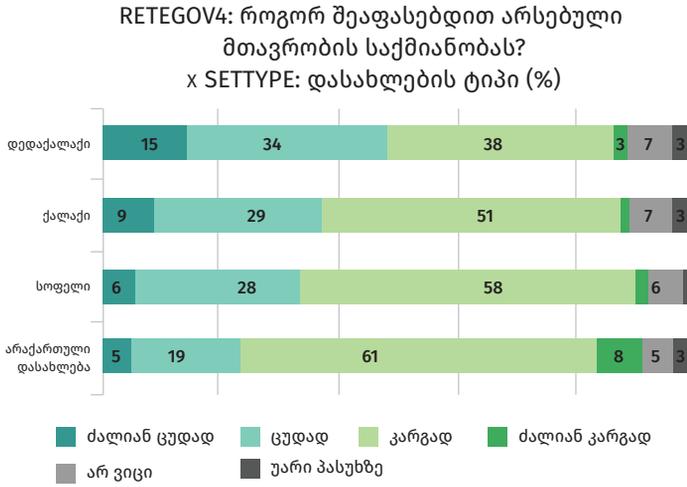
წყარო:

საქსტატი, ხედმისაწვდომია: <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/738/mosakhleobis-geografiuli-ganatsileba-da-shida-migratsia>

საზოგადოებრივი აზრის კვლევების მიხედვით, დედაქალაქს მიღმა მოსახლეობა ნაკლებად კრიტიკულია პოლიტიკური პროცესებისა და მმართველი პოლიტიკური აქტორების მიმართ: 2024 წლის გაზაფხულისთვის, არსებული მთავრობის მიმართ „ნდობას“ ან „მეტად ნდობას“ რეგიონებში გამოკითხულთა 33% და 34% (ქალაქი / სოფელი) აფასებს, მაშინ, როცა იგივე მაჩვენებელი თბილისში 22%-ია (დიაგრამა 3,4).

დიაგრამა 3 და 4:

ქვეყნის განვითარების და მმართველი აქტორების შეფასება განსახლების ახეაღის მიხედვით, აპრილი-მაისი, 2024

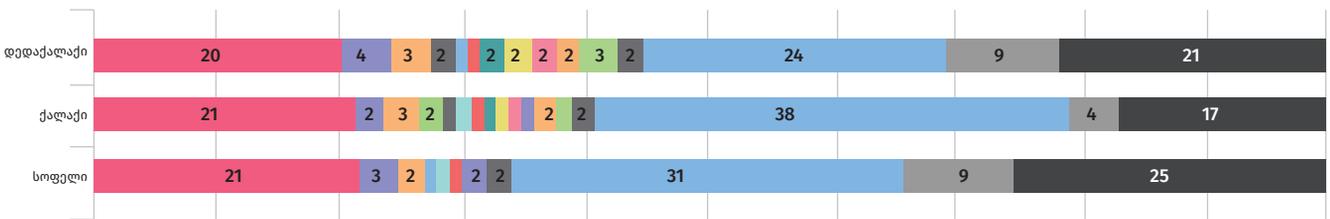
წყარო 1: კავკასიის ბარომეტრი, ხედმისაწვდომია: <https://caucasusbarometer.org/ge/no2023ge/RATEGOV4-by-SETTYPE/>
 წყარო 2: კავკასიის ბარომეტრი, ხედმისაწვდომია: <https://caucasusbarometer.org/ge/cb2024ge/TRUEXEC-by-SETTYPE/>

ქვეყნის განვითარების მიმართ ნაკლები კრიტიკულობის ფონზე, ისიც ცხადია, რომ რეგიონებში (როგორც ქალაქად - 42%, ისე სოფლად 40%) მეტია იმ ადამიანთა რიცხვი, ვინც საკუთარ თავს ვერცერთ პარტიასთან ვერ აიდენტიფიცირებს, როცა ეს რიცხვი აჭარბებს თბილისის მონაცემებს (33%) (დიაგრამა 5). მონაცემთა ასეთი კომბინაცია გვაცხადებს ლოგიკურ საფუძველს, ვივარაუდოთ, რომ რეგიონებში მცხოვრებ მოსახლეობას ნაკლებად აქვს საშუალება, დაკავდეს პოლიტიკური და სოციალური პროცესების გააზრებით. შესაბამისად, მათთვის საკუთარი პოლიტიკური იდენტობის პოვნაც ბევრად უფრო რთულია.

დიაგრამა 5:

რომელი პარტია დგას თქვენს შეხედულებებთან ყველაზე ახლოს? განსახლების მიხედვით, აპრილი-მაისი, 2024¹

PARTYSUPP: რომელი პარტია დგას თქვენს შეხედულებებთან ყველაზე ახლოს? x SETTYPE: დასახლების ტიპი (%)

წყარო: კავკასიის ბარომეტრი, ხედმისაწვდომია: <https://caucasusbarometer.org/ge/cb2024ge/PARTYSUPP-by-SETTYPE/>

- ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველო [ირაკლი ღარიბაშვილი, კახა კალაძე, ირაკლი კობახიძე]
- ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა [ლევან ხაბეიშვილი] ახალი [ნიკა მელია, ნიკა გვარამია]
- ევროპული საქართველო - მოძრაობა თავისუფლებისთვის [გიგა ბოკერია, აკაკი ბობოხიძე, გიგი წერეთელი]
- ალეკო ელისაშვილი - მოქალაქეები [ალეკო ელისაშვილი] კონსერვატიული მოძრაობა „ალტ ინფო“ [კონსტანტინე მორგოშია, შოთა მარტინენკო]
- კონსერვატიული პარტია [ზვიად ძიძიგური] სტრატეგია აღმაშენებელი [გიორგი ვაშაძე]

1. პასუხები „ასეთი პარტია არ არსებობს“ და „არ ვიცი“ დათვლილია ჯამურად

■ გირჩი [იაგო ხვიჩია, ვახტანგ მეგრელიშვილი, სანდრო რაქვიაშვილი] ■ ანა დოლიძე - ხალხისთვის [ანა დოლიძე]
■ საქართველოსთვის [გიორგი გახარია] ■ ლელო საქართველოსთვის [მამუკა ხაზარაძე, ბადრი ჯაფარიძე, დავით უსუფაშვილი]
■ ლეიბორისტული პარტია [მალვა ნათელაშვილი] ■ გირჩი - მეტი თავისუფლება [ზურაბ ჯაფარიძე]
■ სხვა ■ ასეთი პარტია არ არსებობს ■ არ ვიცი ■ უარი პასუხზე

ამ ფონზე, კიდევ უფრო კონტრასტული ტენდენციაა ის, რომ რეგიონებში 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნებზე მისვლის მაჩვენებელი, თბილისთან შედარებით, უმეტესად, მაღალი იყო (ცხრილი 1). ქვემო ქართლი ერთადერთი რეგიონია, რომელიც აქტივობის თბილისზე დაბალ მაჩვენებელს აფიქსირებს, ხოლო ყველაზე აქტიურ რეგიონთან, რაჭა-ლეჩხუმთან შედარებით, აქტივობის სხვაობა შესამჩნევად დიდია. ამასთან, 2024 წელს აქტივობის ზოგადი მაჩვენებელი, ქვემო ქართლის გარდა, ყველა რეგიონში გაიზარდა, და კვლავ შესამჩნევია, რომ რეგიონების ნახევარზე მეტში ამომრჩევლის მოსვლის მაჩვენებელი თბილისს აჭარბებს. აქტივობის მაჩვენებლების ეს დაშორება თბილისსა და რეგიონებს შორის მიუთითებს იმაზე, რომ საარჩევნო ერთეულებს პოლიტიკური ჩართულობის მოტივაციებისა და ინტერესების თვალსაზრისით, განსხვავებული მახასიათებლები და მოცემულობები გააჩნიათ. თუ რაჭა-ლეჩხუმში შესაძლებელია საუბარი ეროვნულ საფრთხეებსა და გამონვევებზე, ქვემო ქართლში, პირველ რიგში, ხმის მიცემის მნიშვნელობაზეა საჭირო მეტი აქცენტი.

ცხრილი 1: აქტივობა 2020 და 2024 წლების საპარლამენტო არჩევნებზე რეგიონების მიხედვით

Region	Turnout (%) 2020	Region	Turnout (%) 2024
რაჭა-ლეჩხუმი	63.8	აჭარა	66.5
გურია	61.1	რაჭა-ლეჩხუმი	65.5
სამცხე-ჯავახეთი	60.8	გურია	64.4
მცხეთა-მთიანეთი	60.6	სამცხე-ჯავახეთი	63.9
კახეთი	59.3	იმერეთი	62.2
აჭარა	59.1	თბილისი	61.6
შიდა ქართლი	58	მცხეთა-მთიანეთი	61
იმერეთი	56.8	კახეთი	60.5
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	54.7	შიდა ქართლი	60.3
თბილისი	54	სამეგრელო-ზემო სვანეთი	59.3
ქვემო ქართლი	51	ქვემო ქართლი	51

წყარო: ცენტრალური საარჩევნო კომისია, 2020, ხელმისაწვდომია: <https://cesko.ge/en/archevnebi/2020/october-31-2020-parliamentary-elections-of-georgia/aqtivoba>

ცენტრალური საარჩევნო კომისია, 2024, ხელმისაწვდომია: <https://shorturl.at/eGJfm>

2. დალაგებული აქტივობის კლების მიხედვით ყველაზე ინტენსიურიდან ქვემოთ

არჩევნებამდე, 2024 წლის გაზაფხული განსაკუთრებით ტურბულენტური აღმოჩნდა მასების საპროტესტო მობილიზების თვალსაზრისით, განსაკუთრებით, რეგიონებში. ნიშანდობლივია, რომ სწორედ რეგიონებში წარმოქმნილი ძლიერი პროტესტითა და ინტერესით იყო განპირობებული ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ონლაინ თვითორგანიზების პროექტის, „დაიტოვეს“ შექმნა ე.წ. „რუსული კანონის“ საწინააღმდეგო გამოსვლების დროს, რომლის ფარგლებშიც, თბილისში მყოფი მოქალაქეები სრულად თვითორგანიზებულად მასპინძლობდნენ რეგიონებიდან მობილიზებულ მოქალაქეებს, რომლებსაც სურდათ, დაეაქალაქში მრავალათასიან აქციების შეერთებოდნენ. რადგანაც ისინი, ხშირ შემთხვევაში, ახალგაზრდა მოქალაქეები იყვნენ, მნიშვნელოვანია, რომ რეგიონებში მცხოვრებ ახალგაზრდებს, როგორც ერთგვარ საზოგადოებრივ ხმას, განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმოს რეგიონში სტრატეგიების დაგეგმვისას. ეს საჭიროა, რადგან, ამავე დროს, მიიჩნევა, რომ საზოგადოების მნიშვნელოვანი ნაწილი თბილისს მიღმა ბევრად უფრო მოწყვლადი მმართველი პარტიისა და მასთან დაკავშირებული ადგილობრივი მმართველი ელიტების გავლენისა და წნეხის მიმართ.

ლოგიკურია, ვივარაუდოთ, რომ რეგიონებში, ერთი მხრივ, არსებობს ძლიერი მოლოდინები და დაკვეთა პოლიტიკური სპექტრისა და პოლიტიკური პროცესის მიმართ, თუმცა პარტიებისგან იდეების მიწოდება შესაბამისი ხარისხითა და ინტენსივობით ჯერ ვერ გამოირჩევა. ამგვარად, ოპოზიციურ პოლიტიკურ პარტიებს აქვთ სივრცე იმისთვის, რომ შეძლონ ამომრჩევლის ამ ნაწილთან მუშაობა ერთგვარი ნდობის ვაკუუმის შევსებისთვის და გათიშულობის აღმოფხვრისთვის, რასაც განსაკუთრებულად განსხვავებული და მძლავრი სტრატეგია სჭირდება საქართველოსთვის ასეთ რთულ დროს.

ნდობის მობილიზება რეგიონებში - როგორ, ვინ და რის შესახებ?

წარმოდგენილი სტატისტიკური სურათის ფონზე, ფაქტია, რომ წინა წლების გამოცდილებები, რეგიონებთან წინასაარჩევნო ურთიერთობების თვალსაზრისით, არ არის საკმარისი იმისთვის, რომ თბილისს მიღმა, ერთი მხრივ, შეიქმნას საკმარისი ნდობა პოლიტიკური პარტიების მიმართ, მეორე მხრივ კი, შემცირდეს მმართველი ელიტების გავლენები ადგილობრივ საზოგადოებაზე. ადვილი არ არის ბრძოლა მმართველ ელიტაზე მიბმულ ძლიერ ლოკალურ კავშირებზე დაფუძნებულ პოლიტიკურ კულტურასთან, რომელიც წლების განმავლობაში ჩამოყალიბდა საქართველოში სხვადასხვა რეჟიმების დროს. განსაკუთრებით, იმ მწირი რესურსების გათვალისწინებით, რის მობილიზებასაც პარტიები რეგიონებში ახერხებენ (კალანდაძე et al). თუმცა, ნებისმიერ შემთხვევაში, საპარლამენტო არჩევნების შემდეგ ქვეყანაში განვითარებული ეგზისტენციური პროცესების ფონზე, პოლიტიკურ პარტიებს რეგიონებში მეტად უფრო სიღრმისეული და ინტენსიური ჩართულობა სჭირდებათ.

ხოგოხ?

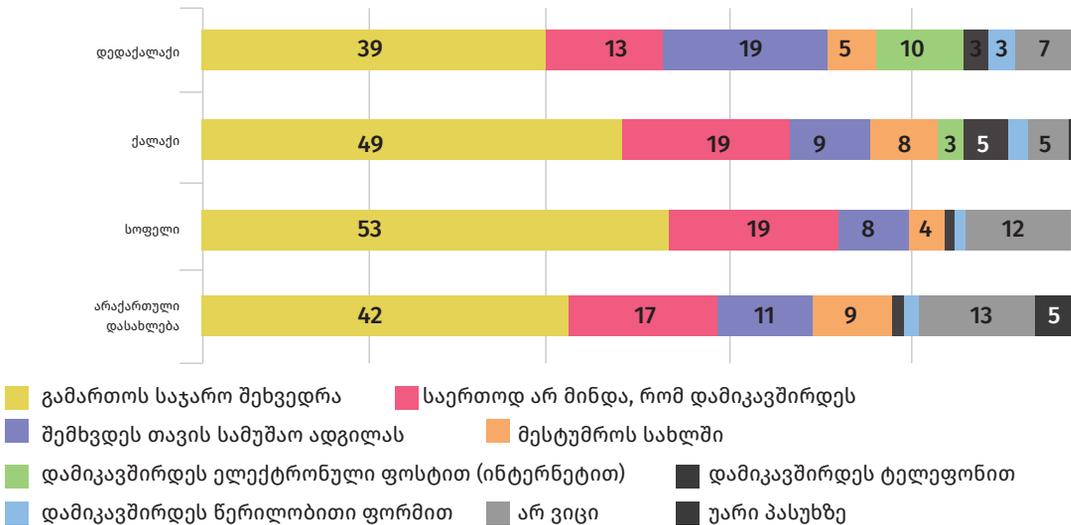
პრო-ევროპული ოპოზიციური პარტიების მიმართ ფართოეროვნული ნდობის გასაზრდელად რეგიონებში მნიშვნელოვანია პერსონალური კომუნიკაცია ორი ძირითადი მიზეზის გამო: პირველ რიგში, თბილისისგან განსხვავებით, მოქალაქეებს რეგიონებში არ აქვთ განცდა, რომ პარტიები და პოლიტიკოსები მუდმივად მათთან ახლოს არიან და მათი პრობლემებით ინტერესდებიან. ისინი ამჩნევენ, რომ პოლიტიკოსები მათთან არჩევნებიდან არჩევნებამდე მუშაობენ და სუსტია არჩევნებსშორისი ჩართულობა. მეორე რიგში კი, რეგიონები, უმეტესად, სოფლები, როგორც წესი, ნაკლებად ინტერნეტიზებულია ან კომპიუტერის იშვიათი მომხმარებელითაა დასახლებული, შესაბამისად პირდაპირი დემოკრატიის ისეთი ციფრული ინსტრუმენტი, როგორიცაა სოციალური მედია, მათთვის ნაკლებად მისაწვდომი ან სულაც მიუწვდომელია. კომუნიკაციის თვალსაზრისით, რეგიონში (ქალაქად / სოფლად) მცხოვრები მოსახლეობისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რომ პოლიტიკოსი მათ საჯარო შეხვედრების ფორმატში შეხვდეს. ნაკლებად პოპულარული და მისაღებია სხვა ალტერნატიული მექანიზმები (დიაგრამა 6).

დიაგრამა 6:

პარლამენტის წევრისათვის დაკავშირების საუკეთესო ფორმა, განსახლების მიხედვით.

2023 წლის ოქტომბერი

CONTBEST: რა იქნებოდა საუკეთესო ფორმა პარლამენტის წევრისათვის თქვენთან დასაკავშირებლად?
x SETTYPE: დასახლების ტიპი (%)

წყარო: კავკასიის ბარომეტრი, ხედმისაწვდომია: <https://caucasusbarometer.org/ge/no2023ge/CONTBEST-by-SETTYPE/>

პოლიტიკური პარტიები, ტრადიციულად, სწორედ ამ ფორმატს ირჩევენ რეგიონების მაცხოვრებლებთან ურთიერთობისთვის. თუმცა, ახლა, როგორც არასდროს, მნიშვნელოვანია შემოქმედებითი მიდგომების რეგულარულად ამუშავება პირდაპირი შეხვედრების ფორმატებშიც კი. მიუხედავად იმისა, რომ კამპანიის ამ მიმართულებას ადამიანური და ფინანსური რესურსის განსაკუთრებით ძლიერი მობილიზება სჭირდება, სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, რომ, მაგალითად, დაახლოებით ერთსა და იმავე არეალში გაიმართოს მინიმუმ ორი შეხვედრა - პრობლემების ამოსაცნობად და ამ პრობლემების მიმართ კონკრეტული გადაწყვეტილების მისატანად. ეს მიდგომა ბევრად უფრო ადვილად შექმნიდა ნდობის ელემენტს ადგილობრივებსა და პოლიტიკურ პარტიებს შორის.

ვინ?

რამდენადაც უშუალო შეხვედრების ფორმატი ყველაზე მისაღებად და ეფექტიანად მიიჩნევა, ამ ფორმატში მნიშვნელოვანია სახეების და პერსონების ფრთხილი დაბალანსება სხვადასხვა მიდგომების გათვალისწინებით. პოლიტიკური ლიდერები, რომლებიც, ძირითადად ცენტრში მოღვაწეობენ, ცხადია, ავტორიტეტს წარმოადგენენ რეგიონებში მაცხოვრებელი მოსახლეობისთვის, და ასეთ ლიდერებთან უშუალო შეხვედრის, შესაძლოა, მიმზიდველობა და სანდოობა მეტი ახლდეს თან. თუმცა, არ შეიძლება ადგილობრივი ავტორიტეტების როლის უგულვებელყოფა. სოციალური კავშირები რეგიონებში ბევრად უფრო მჭიდროა და ურთიერთდამოკიდებული (Eder et al 2015). რეგიონული იდენტობა საქართველოში, როგორც წესი, უნიკალურია, და ადგილობრივ პოლიტიკოსებთან, თუნდაც ნაკლებად ცნობად სახეებთან ძლიერი კავშირები მნიშვნელოვანი კომპონენტია ადგილზე განწყობების შექმნის თვალსაზრისით. შესაბამისად, ადგილობრივი ლიდერის ცენტრალურ ლიდერთან ტანდემში პოზიციონირება პარტიებს სერიოზულ ნდობას მოუტანდა რეგიონებში კამპანიისას (Eder et al 2015). ეს მეტად შთააგონებს საზოგადოებას ადგილზე, რომ ლიდერებმა ცენტრში კონკრეტული რეგიონული პრობლემების შესახებ იციან და ჰყავთ ადგილზე მოკავშირე, რომელიც სპეციფიკურ დაპირებებსა და მიმართულებებზე მუდმივად იქნება პასუხისმგებელი მომდევნო არჩევნებამდე.

ამ მიმართულებით რამდენიმე სტრატეგიული ნაბიჯის გადადგმა შეიძლება. საქართველოს პოლიტიკური კულტურიდან გამომდინარე, ლოკალური თუ ტომობრივი ურთიერთობები ბევრს ნიშნავს, როცა საქმე ეხება საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებას, განსაკუთრებით, პოლიტიკური პროცესის და პოლიტიკური ძალის შესახებ. განსაკუთრებით, სოფლებისთვის დამახასიათებელია ავტორიტეტის ძლიერი ფაქტორი - უხუცესების ფაქტორი, სოფლის არაფორმალური ლიდერის ფაქტორი, ასეთ ადამიანებთან მაქსიმალურად დაახლოება და მათთან მთავარი სათქმელის მიტანა იქნებოდა სტრატეგიის შედეგიანი ნაწილი. კიდევ ერთი წამახალისებელი ფაქტორი, თბილისს მიღმა მოსახლეობამ დააკავშიროს საკუთარი თავი რომელიმე პარტიასთან, შეიძლება, იყოს შემთხვევები, როცა ადგილობრივი ლიდერები პარტიის ცენტრალურ დონეზე ლიდერებიც ხდებიან. ეს მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებდა იმის განცდას, რომ „ჩვენიანი“ არის ამა თუ იმ პარტიის ავტენტური ნაწილი და შესაბამისად იმ პარტიაში მეტად დიდი შანსია, გათვალისწინებული იყოს ადგილობრივი ინტერესები.

ჩის შესახებ?

რეგიონებში მცხოვრებ მოსახლეობასთან კომუნიკაციისას პოლიტიკურმა პარტიებმა უნდა იფიქრონ, თუ როგორ დააბალანსონ ზოგადეროვნული და ეგზისტენციალური საკითხები და როგორ შეუკავშიროს ისინი სპეციფიკურ რეგიონულ განწყობებსა და საჭიროებებს. შესაძლოა, ფართო და ფუნდამენტურმა საკითხებმა, როგორიცაა დემოკრატია VS ავტოკრატია, დასავლეთი VS რუსეთი და ა.შ., მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანოს რეგიონებში მცხოვრები მოსახლეობის კონკრეტული პარტიის სასარგებლოდ მობილიზებაში. თუმცა, რამდენადაც რეგიონებში მცხოვრები საზოგადოება, ზოგადად უფრო ღარიბია, და შესაბამისად, ბევრად უფრო დატვირთულია ყოველდღიური გასაჭირით (პერტაია 2023), მათთვის შეიძლება გაუგებარი იყოს მხოლოდ ეგზისტენციური არჩევანით საუბარი. მეორე მხრივ, მხოლოდ და მხოლოდ ვიწრო საკითხებზე ორიენტირებაც, შესაძლოა, არამომგებიანი იყოს, რადგან ამ დროს, არსებობს საფრთხე, რომ ევროპული მომავლისთვის ბრძოლის ფუნდამენტური მნიშვნელობა თბილისს მიღმა ამომრჩეველმა ჯეროვნად ვერ აღიქვას.

ამიტომ, სწორი მიდგომა უნდა იყოს, ერთგვარი „ამოტრიალებული პირამიდის“ პრინციპი - რომლის მიხედვითაც, პარტიებმა უნდა დააბალანსონ საკუთარი კომუნიკაციის დინამიკა ზოგადეროვნული საკითხებიდან რეგიონის სპეციფიკაზე მორგებულ კონკრეტულ პრობლემებამდე. განსაკუთრებული აქცენტი შეიძლება გაკეთდეს იმაზე, თუ რა კონკრეტულ სიკეთებს კარგავს კონკრეტული მუნიციპალიტეტი თავისი სპეციფიკური გამოწვევების გათვალისწინებით. ეს კი რთულია, როცა საქმე ეხება ისეთი ქრელი და მრავალფეროვანი საზოგადოების გამოწვევებს, როგორც საქართველოშია წარმოდგენილი. ის, რაც აქტუალურია მთიანი რეგიონებისთვის, რთულად თავსებადი შეიძლება იყოს ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებული რეგიონებისთვის; ან აგრარული, მეცხოველეობით დაკავებული და ტურისტული რეგიონებისთვის; პატარა და დიდი დასახლებებისთვის, და ა.შ. ამ სიჭრელიდან გამომდინარე, პარტიებისთვის რთულია სპეციფიკურ საკითხებზე მუშაობა ადამიანური თუ ადგილზე რესურსების ნაკლებობის გამო. შესაბამისად, ზოგადი გზავნილებით, ყველა პარტია ემსგავსება ერთმანეთს და ისინი იდენტობის დაკარგვის საფრთხის ქვეშ დგებიან.

დასკვნა და რეკომენდაციები

მაშინ, როდესაც ქართულ პოლიტიკას სასიცოცხლოდ სჭირდება გადატვირთვა და ქვეყანას - დემოკრატიულ რელსებზე დაბრუნება, საზოგადოების და ამომრჩევლის რაც შეიძლება ფართო კონსოლიდაცია პოსტ-საარჩევნო კრიზისის დროს პრო-ევროპული პოლიტიკური ფლანგის სასარგებლოდ. თუმცა, ამის საპირისპიროდ, ცენტრი და რეგიონი, პოლიტიკურ პროცესებში მონაწილეობის თვალსაზრისით, ერთმანეთისგან საკმაოდ შორს არიან და ხიდჩატეხილობა დიდია და, ამავდროულად, საჭიროებები - განსხვავებული. იმის გათვალისწინებით, რომ თბილისს მიღმა მოსახლეობის 70%-ია რეგისტრირებული, ამ პრობლემასთან გამკლავება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ხდება, თანაც, იმ ფონზე, რომ მოსახლეობის ეს ნაწილი განსაკუთრებულ მონყვლადობას ავლენს მმართველი პარტიის მიერ განხორციელებული სხვადასხვა წნეხების მიმართ.

საქართველოში შესამჩნევი განსხვავებაა პოლიტიკურ პროცესებში და ცვლილებების მიმართ აქტიურობის თვალსაზრისით რეგიონებსა და თბილისს შორის. განსხვავებაა მოლოდინებსა და საჭიროებებს შორის პოლიტიკური კლასის მიმართ. ეს მოცემულობა ვერ ეხმარება პოლიტიკურ პარტიებს, რაც შეიძლება, მყარი ნდობა მოიპოვონ რეგიონებში მცხოვრებ მოსახლეობას შორის ქვეყნის დემოკრატიისა და ევროპული მომავლის სასარგებლოდ. რადგანაც მოქალაქეები პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ პროცესებს, თბილისსა და მის მიღმა, ფუნდამენტურად განსხვავებულად აღიქვამენ, ამ განსხვავების ასახვა პოლიტიკური პარტიების კომუნიკაციების სტრატეგიებში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. შესაბამისად, რეკომენდაციების თვალსაზრისით, შესაძლებელია, რამდენიმე სხვადასხვა მიმართულების გამოყოფა.

რეკომენდაციები პოლიტიკურ პარტიებს:

კომუნიკაციის დადამავალი პირამიდის პრინციპი: რეგიონებში მცხოვრები მოსახლეობისთვის ქვეყნის განვითარების ზოგადი ვექტორი მნიშვნელოვანია, თუმცა მეტი სიღარიბის და მეტი მოწყვლადობის გათვალისწინებით, აუცილებელია, კონკრეტული და სპეციფიკური პრობლემების ზოგადეროვნული საკითხების კონტექსტში ჩასმა. ზოგადი VS კონკრეტული ნარატივები განსაკუთრებით ფრთხილად უნდა დაბალანსდეს კონკრეტული რეგიონის მიხედვით;

რეგიონებში კამპანიის წარმოებისას აუცილებელია რეგიონში მცხოვრები ამომრჩევლის უკლებლივ ყველა სეგმენტისთვის გასაგებ საკითხებსა და პრობლემატიკაზე საუბარი, მოსახლეობის კრიტიკულად განწყობილი ან მმართველ პარტიასთან თანამშრომლობით ურთიერთობებში მყოფი ნაწილის ჩათვლით;

ლოკალური, ერთგვარი ტომობრივი ურთიერთობების სწრაფი შესწავლა, რათა პარტიამ ამოიცნოს, რა მუშაობს კონკრეტულ თემში და რა არა, როცა საქმე პოლიტიკურ კომუნიკაციას და ამომრჩევლის დარწმუნებას, ნდობის მშენებლობას ეხება;

ცენტრალური და ადგილობრივი ლიდერების კომბინირება ადგილობრივებთან საუბრისას - საზოგადოებისთვის იმის ჩვენება, რომ პოლიტიკური პარტიისთვის რეგიონის ხმა თანაბრად ისმის და არის მხედველობაში მიღებული ცენტრშიც და მის მიღმაც;

რეგიონებში მცხოვრები ახალგაზრდების საჭიროებების განცალკევებულად შესწავლა და მათთან უნიკალური კომუნიკაციის სტრატეგიის დაგეგმვა, რათა ისინი გახდნენ ერთგვარი მედიუმები საკუთარ თემებში;

მეტი ნდობის გამოვლენა სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების მიმართ, განსაკუთრებით რეგიონებში მომუშავე ორგანიზაციების მიმართ; კონკრეტულ საკითხებთან დაკავშირებული თემატური კონსულტაციების რეგულარულად დაგეგმვა;

ახალი სახეების რეგიონებიდან მოზიდვის და გადაწყვეტილების ცენტრალურ დონეზე მიღებაში ჩართვის სტრატეგიის შემუშავება;

რეგიონული ვიზიტების რეგულარულობა: განმეორება მინიმუმ ორჯერ, რათა პარტიამ აჩვენოს ადგილობრივ ამომრჩეველს, რომ გარკვეული ხნის განმავლობაში პოლიტიკოსებმა გასწიეს კონკრეტულ რეგიონზე ორიენტირებული სამუშაო და კონკრეტული პრობლემების გადაჭრის ნამდვილი მექანიზმები უჭირავთ ხელში;

ადგილობრივი მაცხოვრებლების თვალში სანდოობის გასაძლიერებლად, და კონკრეტული პოლიტიკური ძალის მიმართ განსაკუთრებული იდენტობის განცდის გაჩენისთვის, კონკრეტულ რეგიონებზე მორგებული ქვე-პროგრამების შექმნა შესაბამისი სპეციფიკური პრობლემების ამოცნობით და მათზე გადაჭრის გზების პროგრამული შეთავაზებით.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- Shamugia, Egnate. 2022. პოლიტიკური ძალაუფლების დეცენტრალიზაცია. ხელმისაწვდომია: <https://gnomonwise.org/ge/publications/policy-papers/124>
- IDFI 2020. ინტერნეტის ხელმისაწვდომობისა და გამოყენების ტენდენციები საქართველოში. ხელმისაწვდომია: https://idfi.ge/public/upload/Covid/Internet_access_and_use_in_Georgia.pdf
- Geostat. 2023. ხელმისაწვდომია: <https://shorturl.at/sd18D>
- Geostat N.d. მოსახლეობის გეოგრაფიული განაწილება და შიდა მიგრაცია. ხელმისაწვდომია: <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/738/mosakhleobis-geografiuli-ganatsileba-da-shida-migratsia>
- Pertaia, Luka. 2023. აბსოლუტური სიღარიბე შემცირდა - როგორ „მდიდრდება“ საქართველო? ხელმისაწვდომია: <https://shorturl.at/xUzs8>
- Eder, Nuklaus et al. 2015. Winning over voters or fighting party comrades? Personalized constituency campaigning in Austria. ხელმისაწვდომია: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261379414000481>
- Herczyński Paweł, 2024, EU Accession Process Halted, Aid to MoD Frozen, Relations at a Low Point, Ambassador Herczyński Regrets. ხელმისაწვდომია: <https://civil.ge/archives/615670>
- Zurabishvili, Salome. 2024a. Georgia's next election will be referendum for or against Europe: President Zourabichvili. ხელმისაწვდომია: <https://www.france24.com/en/tv-shows/talking-europe/20240503-georgia-s-next-election-will-be-referendum-for-or-against-europe-president-zourabichvili>
- Zurabishvili, Salome. 2024b. Speech Delivered by H.E. Salome Zourabichvili, President of Georgia May 26, 2024. ხელმისაწვდომია: <https://civil.ge/wp-content/uploads/2024/05/Presidents-Speech-May-26.pdf>

ჩატახებული ინტევიუები:

გობაღიშვილი, ნინო, 2024. აკადემიური ხელმძღვანელი, საქართველოს უნივერსიტეტის ნაციონალიზმის, უსაფრთხოებისა და პოლიტიკის კვლევის ცენტრი;

კაჭკაჭიშვილი, იაგო, 2024. პოლემოლოგი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; დიპლომატიის, „სოციალური კვლევისა და ანალიზის ინსტიტუტი“;

ნაცხოშვილი, დევიდ, 2024. აღმასხუდებელი დიპლომატიის მოადგიდე, სამახთიანი ახრევენებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოება.

საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი (GIP)

📍 საქართველო, თბილისი 0107,
ალექსანდრე პუშკინის ქუჩა 13

☎ +995 595 045 144

✉ info@gip.ge 🌐 www.gip.ge